

ingediend op **1374** (2021-2022) – Nr. 3
17 oktober 2022 (2022-2023)

Amendement

op het ontwerp van decreet

tot wijziging
van het Provinciedecreet van 9 december 2005,
het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
en het Bestuursdecreet van 7 december 2018,
wat betreft klokkenluiders

Documenten in het dossier:

- 1374** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- Nr. 2: Amendementen



**Vlaams
Parlement**

AMENDEMENT Nr. 8**voorgesteld door Liesbeth Homans**

Hoofdstuk 1/1 (nieuw)

Een hoofdstuk 1/1, dat bestaat uit de artikelen 1/1 tot en met 1/7, invoegen, dat luidt als volgt:

"Hoofdstuk 1/1. Wijzigingen van het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst

Art. 1/1. Aan artikel 1bis van het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst, ingevoegd bij het decreet van 23 juni 2006 en gewijzigd bij het decreet van 17 juli 2015, wordt een punt 4° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"4° richtlijn 2019/1937/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden."

Art. 1/2. Aan artikel 2bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 23 juni 2006 en gewijzigd bij het decreet van 17 juli 2015, wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"5° Bestuursdecreet: het Bestuursdecreet van 7 december 2018."

Art. 1/3. In artikel 3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 mei 2004, 23 juni 2006 en 17 juli 2015, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. De Vlaamse Ombudsdienst heeft ingevolge artikel III.60/4, §1 en §3, van het Bestuursdecreet tevens als opdracht meldingen te onderzoeken van externen en personeelsleden van de overheidsinstanties over inbreuken die deze overheidsinstanties begaan.

Dit kan na melding conform artikel III.60/3, §1 en §1/1, of artikel III.60/3, §2, van het Bestuursdecreet ofwel rechtstreeks, als zij menen dat de inbreuk bij interne melding niet doeltreffend kan behandeld worden of dat er een risico op represailles bestaat."

Art. 1/4. Artikel 12bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004, en gewijzigd bij het decreet van 23 juni 2006, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 12bis. Personeelsleden van de overheidsinstanties en externen kunnen schriftelijk of mondeling bij de Vlaamse Ombudsdienst, in zijn hoedanigheid van meldingskanaal, inbreuken of informatie over inbreuken, begaan door deze overheidsinstanties, als vermeld en onder de voorwaarden van artikel 3, §2, melden.

Deze meldingen kunnen anoniem gebeuren. De Vlaamse Ombudsdienst zendt een ontvangstmelding aan de melder binnen de zeven dagen nadat hij de melding heeft ontvangen, tenzij de melder zich uitdrukkelijk verzet tegen die ontvangstmelding of het krijgen van die ontvangstmelding de bescherming van de identiteit van de melder in gevaar brengt.

De Vlaamse Ombudsdienst kan bij meldingen beslissen om de melding niet in behandeling te nemen indien de inbreuk van geringe betekenis is of indien de

melding betrekking heeft op feiten die in een eerdere melding van de melder al zijn behandeld en de nieuwe melding geen nieuwe informatie van betekenis bevat.

In de gevallen, vermeld in het derde lid, stuurt de Vlaamse Ombudsdienst de melder binnen zeven dagen nadat hij de melding heeft ontvangen, de beslissing om de melding niet in behandeling te nemen en een motivering voor deze beslissing.”.

Art. 1/5. In artikel 13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 7 mei 2004, 23 juni 2006 en 9 november 2012, wordt paragraaf 4 vervangen door wat volgt:

“§4. De Vlaamse Ombudsdienst onderzoekt de melding van een inbreuk als vermeld in artikel 3, §2. Indien hij na een preliminair onderzoek meent dat de melding ontvankelijk en niet kennelijk ongegrond is, vervolgt hij het onderzoek. In het andere geval deelt hij aan de melder schriftelijk mee waarom hij de zaak onontvankelijk of kennelijk ongegrond acht.

Bij een ontvankelijke melding brengt de Vlaamse Ombudsdienst verslag uit aan de melder binnen een termijn van drie maanden. De Vlaamse Ombudsdienst kan deze termijn van drie maanden verlengen tot maximaal zes maanden. In dat geval informeert de Vlaamse Ombudsdienst de melder en de betrokken overheid schriftelijk over de verlenging van de termijn en de reden daarvoor, voor de voormelde termijn van drie maanden verstreken is. De Vlaamse Ombudsdienst brengt de melder op de hoogte van het eindresultaat van de onderzoeken.

De Vlaamse Ombudsdienst behandelt in zijn hoedanigheid van meldingskanaal de meldingen in overeenstemming met de regels vastgelegd in artikel III.60/6 tot en met III.60/11 van het Bestuursdecreet.”.

Art. 1/6. In artikel 15, §2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 23 juni 2006, wordt tussen het woord “klacht” en de woorden “ter plaatse” de zinsnede “of een melding van informatie over inbreuken als vermeld in artikel 3, §2” ingevoegd.

Art. 1/7. In artikel 17bis, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en vervangen bij het decreet van 9 november 2012, worden de woorden “een onregelmatigheid” vervangen door de woorden “informatie over inbreuken”.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe het Ombudsdecreet in overeenstemming te brengen met de wijzigingen aan het Bestuursdecreet zoals bepaald in het ontwerp van decreet tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005, het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en het Bestuursdecreet van 7 december 2018, wat betreft klokkenluiders.

De wijzigingen aan het Ombudsdecreet en aan het Bestuursdecreet vloeien voort uit de (gedeeltelijke) omzetting van de EU-richtlijn 2019/1973 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden voor de Vlaamse overheid en de lokale besturen.

In de bestaande klokkenluidersregeling (sinds 1 januari 2005 – decreet van 7 mei 2004 houdende wijziging van het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse Ombudsdienst, wat betreft de bescherming van ambtenaren die melding maken van onregelmatigheden (Belgisch Staatsblad 11 juni 2004)) vervult de Vlaamse Ombudsdienst de rol van het tweedelijnsmeldingskanaal (na interne melding bij leidinggevende of Audit Vlaanderen). Deze rol van extern meldingskanaal wordt herbevestigd en uitgebreid ingevolge de nieuwe regeling.

De wijziging van het Bestuursdecreet, wat betreft klokkenluiders, duidt de Vlaamse Ombudsdienst aan als extern meldingskanaal voor personeelsleden en externen van de Vlaamse overheid en voor enkele specifiek benoemde lokale overheidsinstanties.

Concreet komt dit neer op wat volgt.

Voor de Vlaamse overheid:

- externen en personeelsleden van het Vlaams Parlement, zijn diensten, de instellingen die aan het Vlaams Parlement verbonden zijn (met uitzondering van de Vlaamse Ombudsdienst zelf, zie amendement nr. 4, *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1374/2) en de autonome diensten die onder toezicht staan van het Vlaams Parlement, te weten de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) en het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI);
- externen en personeelsleden van de Vlaamse administratie (zie artikel I.3, 2°, a) tot en met d), van het Bestuursdecreet):
 - a) de departementen;
 - b) de intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid;
 - c) de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid;
 - d) de publiekrechtelijke vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen;
- externen en personeelsleden, vermeld in artikel III.60/2, eerste lid, 6°, a), b) en c), en 7°, van het Bestuursdecreet:
 - De Watergroep (a);
 - de VRT (b);
 - het Vlaams Fonds voor de Letteren (c);
 - het Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), het Eigen Vermogen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), het Eigen Vermogen Flanders Hydraulics en het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen (7°);
- externen en personeelsleden van de overheidsinstanties, vermeld in artikel I.3, 2°, e) tot en met g), van het Bestuursdecreet:
 - e) de privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen (met uitzondering van de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid);
 - f) de Dienst van de Bestuursrechtcolleges;
 - g) de onderwijsinspectie;
- externen en personeelsleden van de overheidsinstanties, vermeld in artikel III.60/2, eerste lid, 1°, 3° tot en met 5°, 6°, d), en 8°, van het Bestuursdecreet en personeelsleden van het Eigen Vermogen Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA):
 - de Vlaamse Regering en de kabinetten van de leden van de Vlaamse Regering (1°);
 - de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid (3°);
 - de provinciegouverneurs en de arrondissementscommissarissen (4°);
 - de secretariaten van de strategische adviesraden (5°);
 - de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) (6°, d));
 - de Vlaamse overheidsinstanties die voldoen aan al de volgende kenmerken (8°):
 - a) ze maken deel uit van de Vlaamse deelstaatoverheid of zijn in handen van de Vlaamse deelstaatoverheid en vallen onder het exclusieve toezicht van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, in overeenstemming met verordening (EU) nr. 549/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie;
 - b) ze bezitten rechtspersoonlijkheid;
 - c) het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid, de extern verzelfstandigde agentschappen of hun rechtstreekse of onrechtstreekse dochterondernemingen hebben minimaal de helft van de stemmen in de algemene vergadering.

Voor de volgende lokale besturen:

- externen en personeel van de overheidsinstellingen, vermeld in artikel III.60/2, eerste lid, 13°, 15°, 17° en 18°, van het Bestuursdecreet, en de extern verzelfstandigde agentschappen van privaatrecht die opgericht zijn door een provincie of een gemeente:
 - de samenwerkingsvormen, vermeld in deel 3, titel 3, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur;
 - de autonome verzorgingsinstellingen, vermeld in deel 3, titel 4, hoofdstuk 2, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur;
 - de polders en de wateringeng;
 - de interlokale onderwijsvereniging, vermeld in het decreet van 28 november 2008 betreffende de intergemeentelijke onderwijsvereniging (ILOV).

De bevoegdheid voor de Vlaamse Ombudsdienst is duidelijk uitgebreid ten aanzien van de bestaande regeling. Die is enkel van toepassing voor meldingen van onregelmatigheden door personeelsleden in dienst bij de bestuursinstanties van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

Tegelijk stellen we vast dat de Vlaamse bestuursinstanties binnen onderwijs (bv. Universiteit Gent) niet gevat zijn door de nieuwe regeling van het Bestuursdecreet omdat voor de onderwijssector een apart decreet zal gelden. De Vlaamse bestuursinstanties binnen onderwijs vallen wél onder de huidige klokkenluidersregeling zoals omschreven in het Ombudsdecreet. Er zal moeten over gewaakt worden dat voor de personeelsleden van deze instellingen, de klokkenluidersregeling en de bescherming zoals ze momenteel bestaat, behouden blijft of evenwaardig wordt vastgelegd, minstens voor de onder

de richtlijn vallende gebieden. Artikel 25 van de EU-richtlijn 2019/1937 bevat een duidelijke non-regressieclausule: onder geen beding mag er voor die gebieden verlaging zijn van het in de lidstaten geboden beschermingsniveau.

De Vlaamse Ombudsdienst kan niet fungeren als extern meldingskanaal voor zichzelf. Externen en personeelsleden van de Vlaamse Ombudsdienst kunnen intern melden bij de leidinggevende (de ombudsman). Zij kunnen extern melden bij een bij wet, decreet of ordonnantie opgerichte ombudsdienst met algemene bevoegdheid. De concrete ombudsdienst zal in een samenwerkingsakkoord aangeduid worden.

Wat in het bijzonder artikel 1/5 betreft: in het Bestuursdecreet wordt uitdrukkelijk bepaald dat externe meldingskanalen, bij meldingen van inbreuken van geringe betekenis of bij meldingen die betrekking hebben op feiten die in een eerdere melding van de melder al zijn behandeld, kunnen beslissen om de melding niet in behandeling te nemen. Zo zal ook de Vlaamse Ombudsdienst naar analogie van de bepaling voor Audit Vlaanderen, binnen de zeven dagen na ontvangst van zo'n melding een gemotiveerde beslissing sturen waarom de melding niet in behandeling wordt genomen.

Wat in het bijzonder artikel 1/6 betreft: de meldingsmodaliteiten, de procedures en de vereisten die in het Bestuursdecreet worden opgelegd aan meldingskanalen zijn eveneens van toepassing op de Vlaamse Ombudsdienst in diens hoedanigheid van meldingskanaal. Er wordt veel aandacht besteed aan gegevensbescherming om zo de vertrouwelijkheid van de identiteit van de melder doeltreffend te beschermen. De behandeling van de melding moet gepaard gaan met het onderhouden van contact met de melder en het geven van de door de melder gevraagde informatie.

■